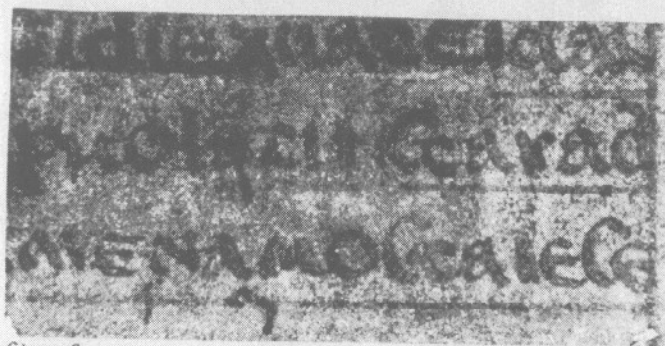

Kapitola 10

Přílohy

Zde předkládáme dokumenty důležité pro argumentaci obrany. Dílem jsou to některé fotografie z nepublikované části Protokolů, dílem starší obtížně dostupné materiály, které jsou pro posouzení Protokolů zvláště významné.

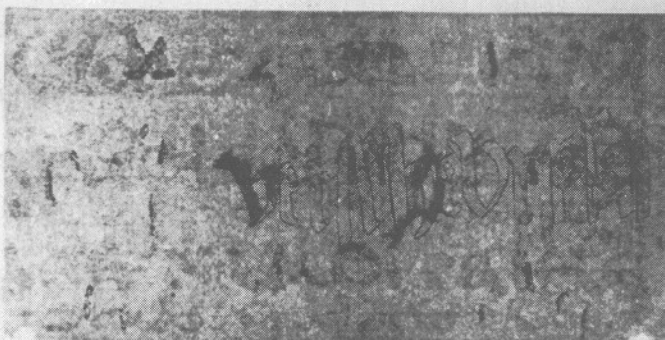
- (1) Ukázka „bezpečné“ rekonstrukce textu „Versio Hebr psal“ z Protokolu. Viz str. 23.
- (2) Ukázka rentgenu prof. Vojtěcha z roku 1930, s výrazným rozlišením rumělky a minia.
- (3) Použití filtrů k identifikaci psacích látek na RZ. Foto prof. Vojtěch, Knihomol 1927.
- (4) Vojtěchova dokumentární fotografie MPKV z roku 1930.
- (5) Určování stratigrafie na základě fotografií. Dokumenty z RP a TP se liší.
- (6) Kontaktní otisky a interpretace jejich obsahu v Protokolech.
- (7) Dokumentace proužků. Poškození otvorem na snímku 101a.
- (8) Tvar iniciály N z RK na Hennigově litografii z roku 1829 a pozdější fotografie z roku 1930. Další svědectví pro pozdější restauraci iniciály.
- (9) Ukázka textu ze zprávy prof. Bělohoubka z roku 1886.

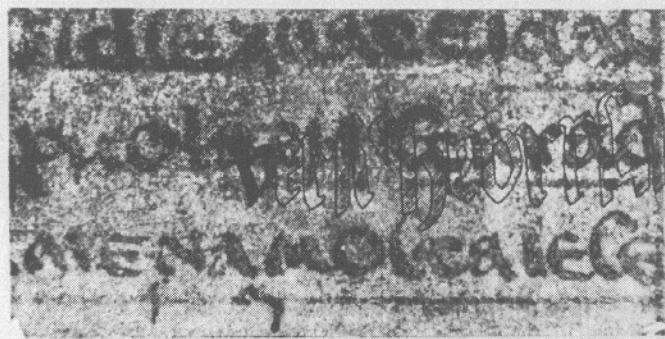
fotografie

rentgen

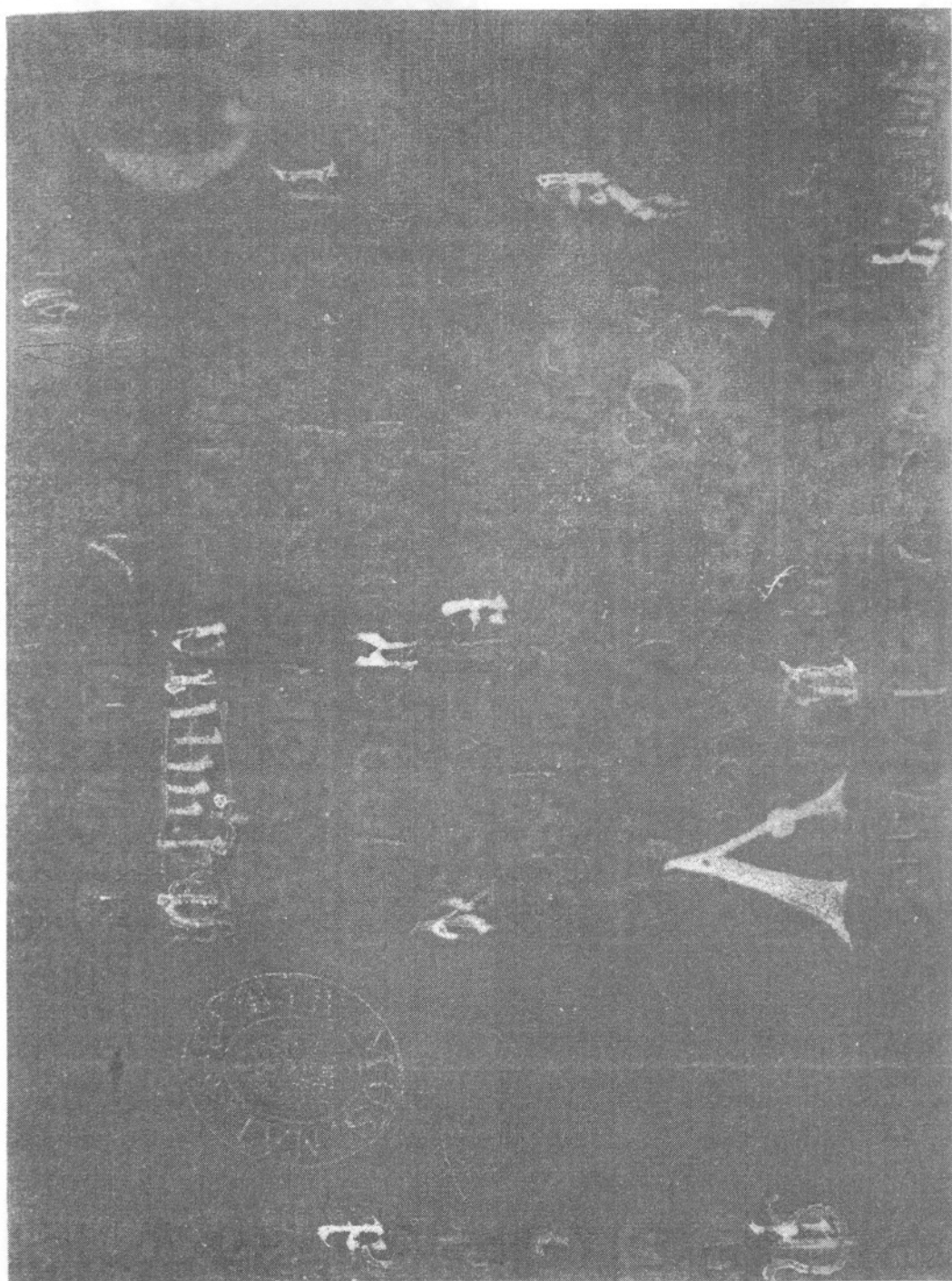

rekonstrukce

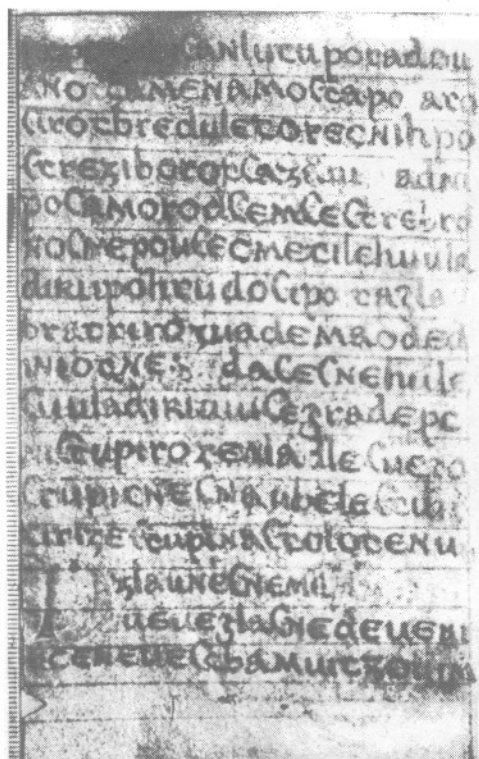

*Zbytky záhlaví žalmu
X na straně VI p 15*

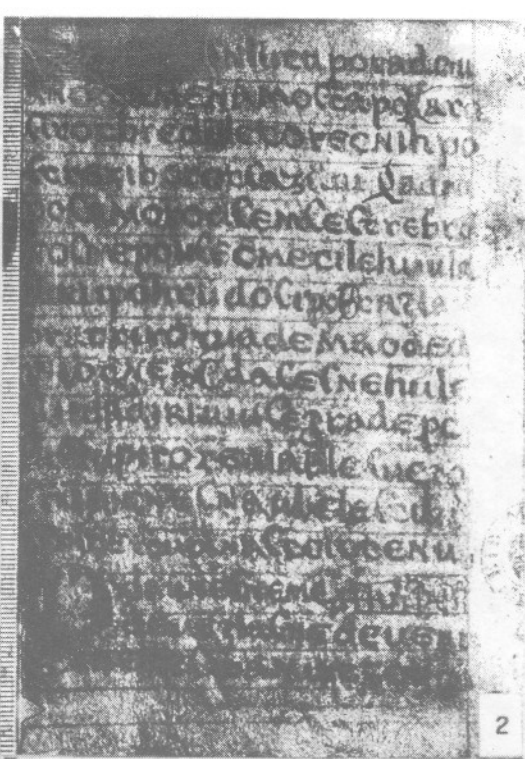
(1) Ukázka „bezpečné“ rekonstrukce textu „Versio Hebr psal“ z Protokolu. Viz str. 23.

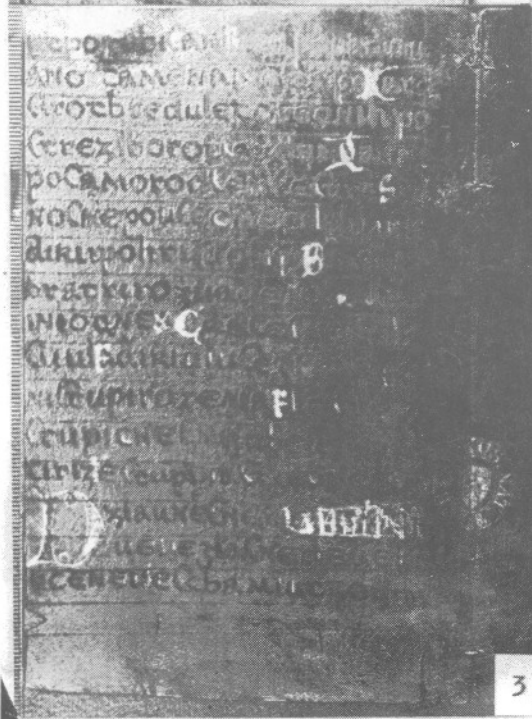
(2) Ukázka rentgenu prof. Vojtěcha z roku 1930, s výrazným rozlišením rumělky a minia. Snímek ukazuje diametrální odlišnost v provedení iniciály D a V. Z výpravného textu Protokolu, tato skutečnost není patrna. Protokoly jednak neobsahují rentgeny všech iniciál, jednak jejich kvalita mnohde neumožňuje rozeznat minium a rumělku. Viz přílohu č. 1.

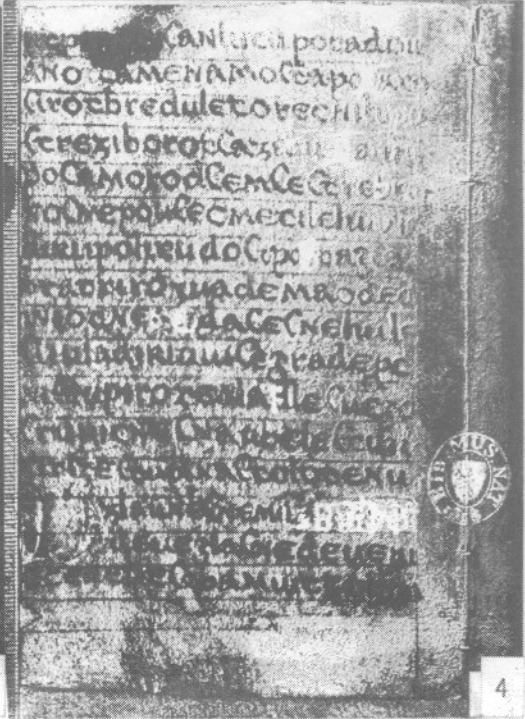
1

2

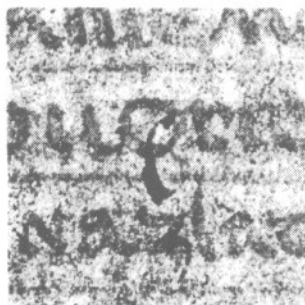

3

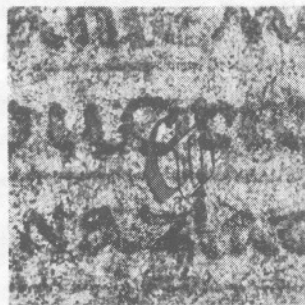
4

(3) Použití filtrů k identifikaci psacích látek na RZ. Foto prof. Vojtěch, Knihomol 1927. Užití červeného a zeleného filtru a jejich kombinací. Snímky dokazují přítomnost zelené barvy v iniciále D Rukopisu Zelenohorského. V Protokolech tato skutečnost uvedena není, třebaže je patrna i z pozdějších barevných fotografií.

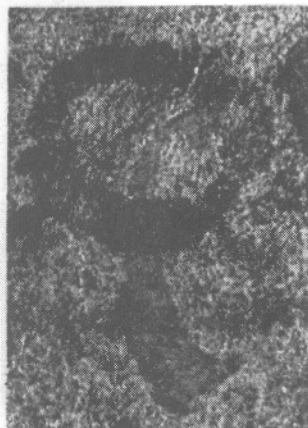

fotografie

71

rekonstrukce

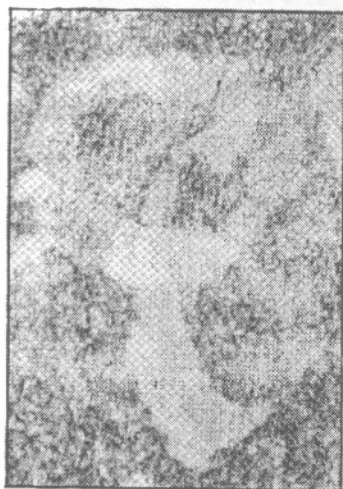
Barevná fotografie ukazuje zřetelně, že zelená barva písma Rů jde přes minium

Majuskule - C - na str. VI, 9

Dokumentace z obrazové přílohy TP

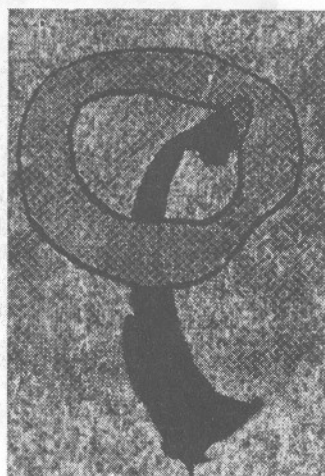
Majuskule

71

Normální foto
Majuskule C na straně VI
(červené původní)

71

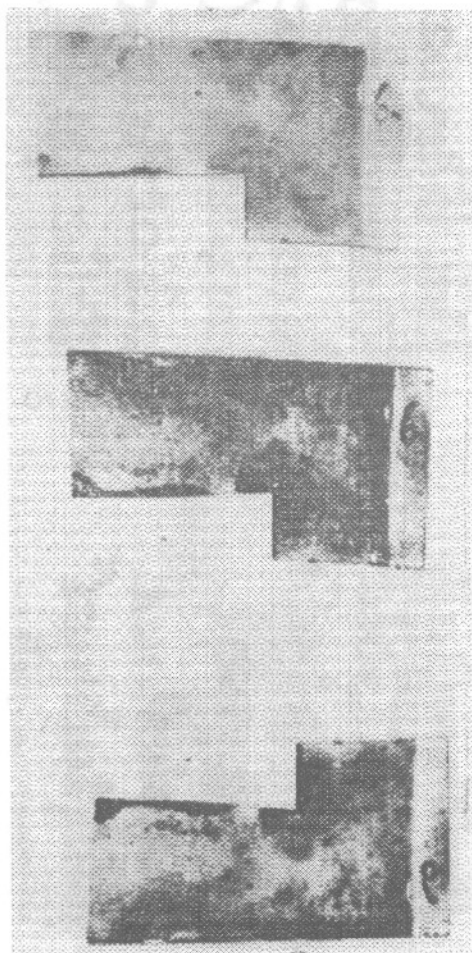
Rekonstrukce
(zelená psaná přes červenou)

(5) Určování stratigrafie na základě fotografií. Dokumenty z RP a TP se liší.

Kontaktní otisky RK

modrý
otisk

A

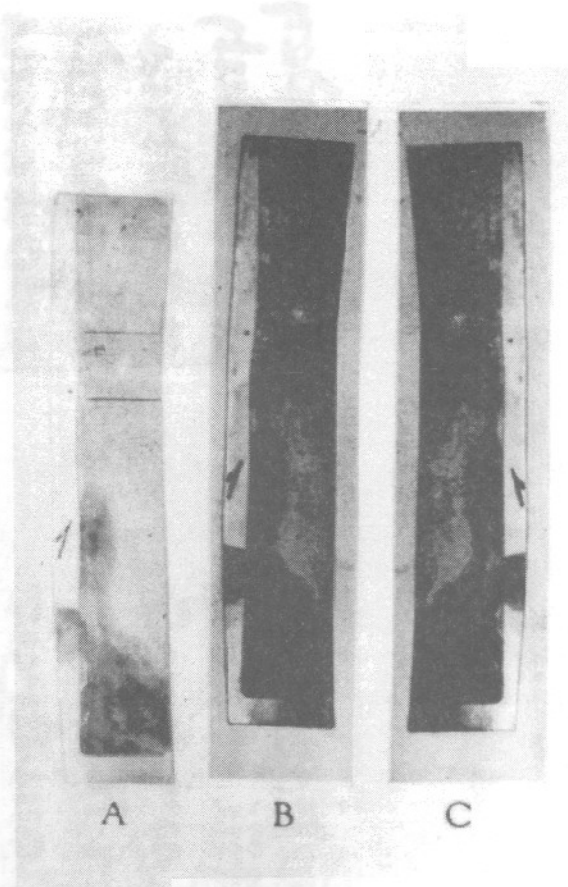

foto

B

zrcadlově
obráčeno

C

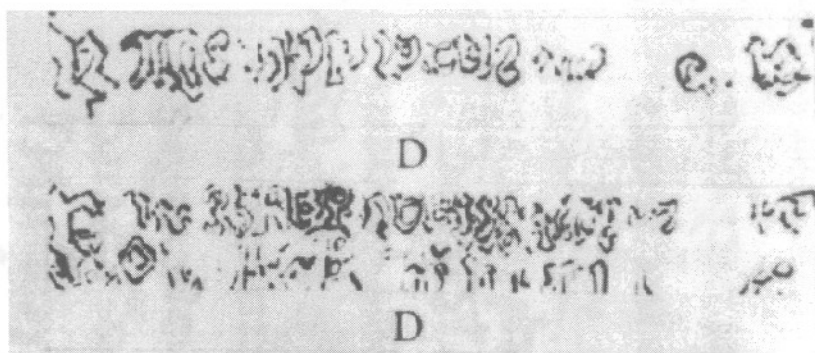
A

B

C

OTISK 1

stopy původního odstraněného písma

D

D

Pokus o rekonstrukci původního písma otisku č. 67 (D = rekonstrukce)

(6) Kontaktní otisky a interpretace jejich obsahu v Protokolech.

em iezdie
 slu ludu ipo
 sie rzie kma
 dachusie iys
 z oteie iez
 sem silum
 em druklie
 otem mliei
 hnotmogie
 wiez idauz
 sehradulal

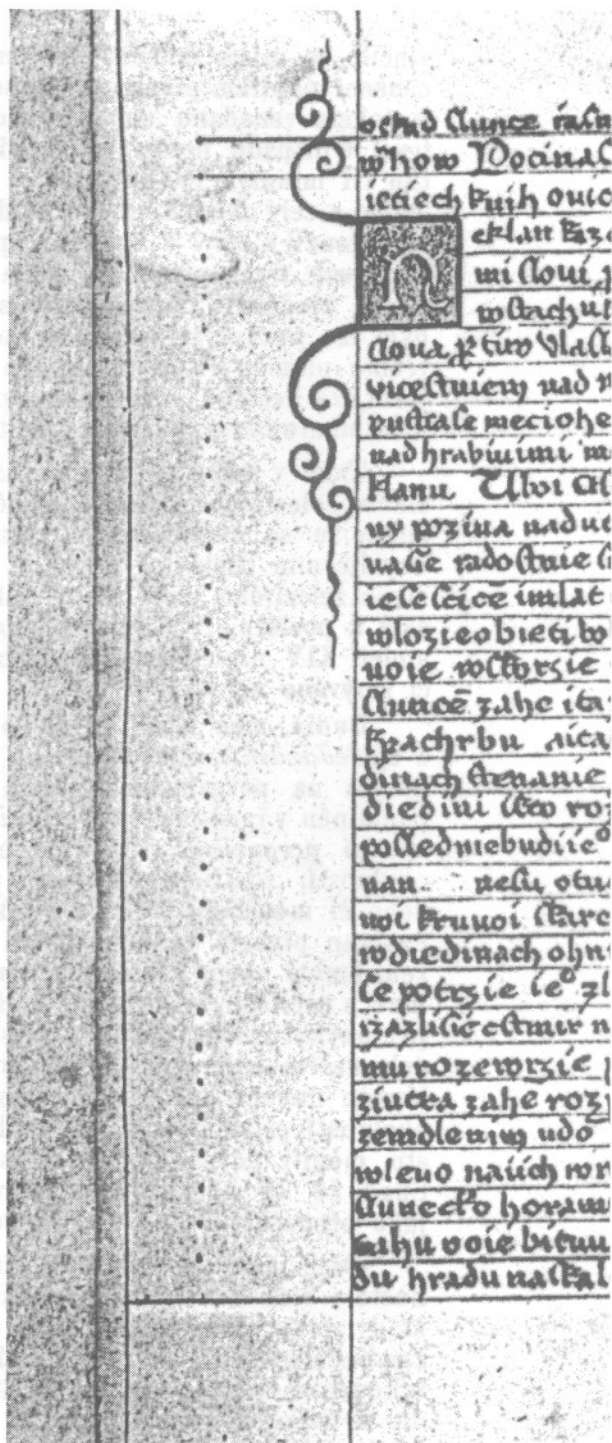
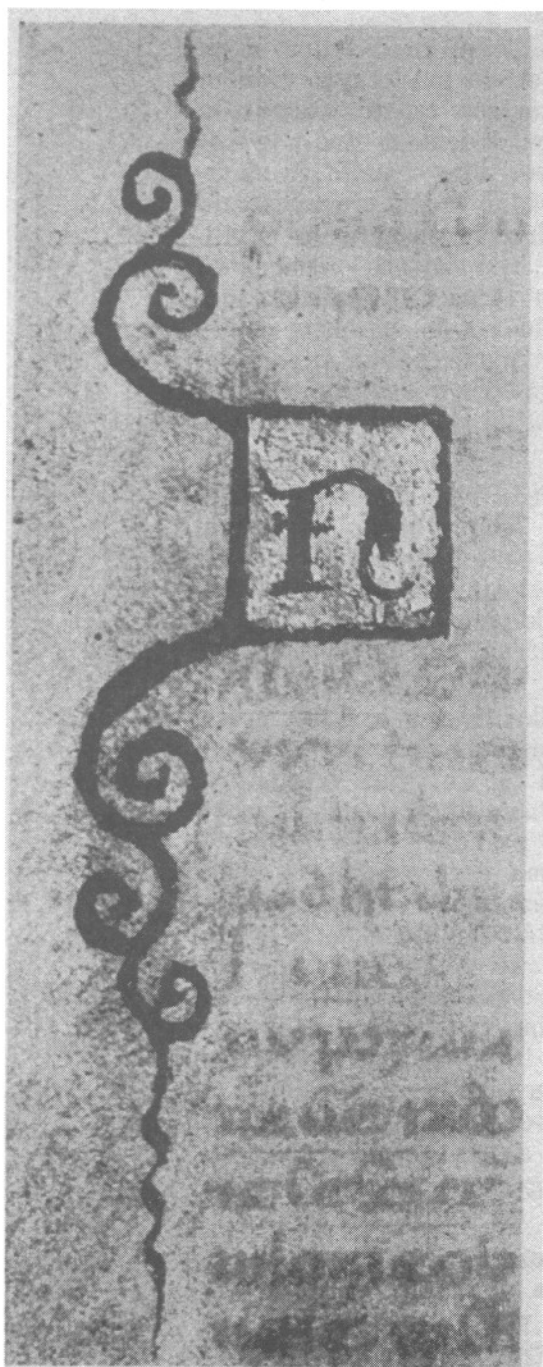
a

tat p d uoi
 stni rozstip
 eri imole
 bi. Fehdine
 noui stric
 wle mliek
 petro Bole
 u den baio
 i uhe poda
 ti udelaua
 sidi lud uel

b

minu i wodey
 brasiedluy
 na wstua
 sta oba yd
 zlostma
 iie. bērie
 i nero kazo
 lucie wece
 miedy nos
 ost otfaezc
 casie poue.

c

(8) Tvar iniciály N z RK na Hennigově litografii z roku 1829 a pozdější fotografie z roku 1930. Další svědectví pro pozdější restauraci iniciály.

vlhčilo se místo dotčené předem překapovanou vodou a po osušení papírem procezovacím se potřelo nasyceným vodným roztokem vanadanu ammonatého; účinek tohoto zkoumadla trval v případě prvé jednu minutu, v druhém dvě a v třetím tři minuty. Po uplynutí té které doby vyssálo se zkoumadlo a celý okrslek navlhčený důkladně vodou překapovanou se vyloužil a smyl a na konec papírem procezovacím osušil. Ve všech třech případech zdála se býti dotčená písmena za vlhka bledšími; než po dokonalém vysušení pergamenu nebylo lze pozorovati žádného rozdílu co do intensity barvy těchto písmen a sousedních. Po uplynutí několika dní shledal jsem, že veškerá písmena, na nichž bylo reagováno vanadatem ammonatým, nabyla barvy temnější či sytější, jako v R. K.

Také v rezavém písmu tohoto rukopisu *nebylo* více tříslanu železitého. — Na základě bedlivého zkoumání tohoto rukopisu se domnívám, že písmo jeho vybledlo povlnným okysličením třísloviny původně tu přítomné ve způsobě tříslanu železitého, dále že byl inkoust řídký a dosti silně kyselý a posléze, že písmo tohoto rukopisu prodlením věků po století XIV následovavších ani bezděčně, ani úmyslně stíráno či smýváno nebylo.

Budiž mně nyní dovoleno položit sem krátkou úvahu o *vyblednutí a rezatění* písma napsaného inkoustem duběnkovým na pergamenu. — Mám za to, že výjev vytknutý je podmíněn v řadě prvé *složením inkoustu* upotřebeného a *vlastnostmi pergamenu*, na němž bylo psáno, v řadě druhé ale okolností, zdali měl k hmotě písma *vzduch přístupu* snadného či méně snadného a v jakovém stupni vzduch ten byl nasycen plynem vodním. Zdali v této proměně barvy a složení hmoty písma účastenství mají také mikroorganismy, nelze mně s určitostí tvrditi, leč možnost takového spolupůsobení při okysličovacím pochodu třísloviny (v tříslanu železitém a železnatém) vyloučena není, uváží-li se, že na povrchu inkoustu duběnkového mikroorganismy skutečně se usidlují za okolností příznivých a za nedlouho složení a barvu inkoustu měniti dovedou, o čemž jsem se přesvědčil několikráte. Snad že tu působí ony mikroorganismy mimo jiné také jako přenašeči kyslíku ze vzduchu na tříslan železitý?

Dále jsem se přesvědčil, že rezavěji *duběnkové inkousty* husté i řídké, ale tyto snadněji za podmínek stejných; doklady toho jsem našel také na písmu rukopisů starých. Drobnohledem lze po výtce zjistiti vyšetřováním zbytku hmoty inkoustové na pergameně, byl-li inkoust řidší či hustší a to dle většího či menšího podílu onoho zbytku a dle povahy jeho. Většina rukopisů o písmě vybledlém aneb zrezavělém byla bezpečně psána inkoustem řídkým; domnívám se tak na

základě zkoumání starých rukopisů, jež jsem provedl r. 1886 a na základě pokusův s takými inkousty provedených.

K tomu připomínám dále, že inkoust snadněji rezaví, pomísí-li se s dílem octa neb vína aneb piva. V obou posléze uvedených případech alkohol ethylnatý obsažený ve víně aneb v pivě zajisté také se promění na kyselinu octovou (kysáním) a přísada podobná účinkuje pak jako přísada octa. Že inkousty podobné záhy rezavějí, je obecně známo. Jak velice oblíbeny byly podobné inkousty ještě před 30 lety, vysvítá z toho, že mnozí starí učitelové tehdejší ku zřetřování inkoustů doporučovali užívati vína, piva aneb nejčastěji octa dobrého. Krom toho je odborníkům dobře povědomo, že již starí písaři ve věku XIII. XIV a XV podobných přísad k inkoustům duběnkovým schvalovali. (Viz literaturu odbornou o písařích a rukopisech starých.) Přísady takové a snad i přísada malá kyseliny sírové se dály proto, poněvadž inkoust kyselý snadněji z pera splýval a snadněji do pergamentu vnikal a písmo skytal, které na pergamentu pevněji lpělo. Ano, užívání kyselých inkoustů bylo mnohdy přímo nutné, jmenovitě tehdy, byl-li pergamen silněji křídován a mělo-li se rychle psáti. Že teď každý, kdož píše, inkoustů zřejmě kyselých se straní, pochází odtud, že se nyní téměř obecně užívá k psaní per ocelových a nikoli více brkových a že je podkladem písma papír, čím dále tím chatrnější, a nikoli více pergamen; ocelová pera i papír pak inkousty silně kyselými velice se porušují.

Změna barvy písma mohla kromě toho se přivoditi na jednotlivých listech rukopisů pergamenových jiným ještě způsobem. Bylo-li totiž listu takového užito jako „přídeští“ t. j. byly-li listy podobnými polepeny desky (hlavně uvnitř) jiného rukopisu knihového či spisu tištěného pak zbyl po předcházejícím navlhčení a odlepení onoho přídeští více či méně dokonalý „odlik“ písma na desce. Tím pozbylo písmo na listu pergamenovém (přídeští) své svrchní vrstvy tmavé (černé neb hnědé), zbyla tu po něm jen spodní v pletivu pergamenovém se nalézající vrstva. Tato jsouc vždy barvy hnědorezavé, rezavé a pomorančové — dodává pak písmu na onom přídeští vylíčeného již rázu osoblivého. — V jedné z červnových schůzí chemické kommisce (r. 1886) objasnil jsem tímto způsobem zajímavou povahu písma strakatého, místy černého, hnědorezavého až světle rezavého staročeského rukopisu na pergamentu, který je znám pod názvem „Mastičkář“.

Nedlouho po tomto sedění našel pan bibliothekař A. J. Vrtátka skutečné otisk „Mastičkáře“ na deskách knihy, z nichž byl rukopis ten, pouhé to přídeští, odlepen. Toť zajisté do-

Ing. Jiří Urban – Karel Nesměrák

Fakta o Protokolech RKZ

Vydalo nakladatelství NEKLAN jako svou 12. publikaci

Praha 1996

Vytisklo Ediční středisko ČVUT

Zpracování fotografické části provedl COMDES

Publikace vznikla s podporou Ministerstva kultury ČR

ISBN 80-901987-1-8